

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției. Concursuri inserțiuni și taxe de abonament se trimit administrației. Tipografie: diec zane

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Aviz.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în Institutul teologic din Arad, examenele de corigință se vor ține în 1/14 Septembrie 1917; în 2/15 vor avea loc înscrierile pentru anul școlar 1917/1918; în 3/16 se va celebra chemarea Duhului sfânt; iar în 4/17 Septembrie 1917 se vor începe prelegerile.

Exemplu vrednic de urmat.

E sezonul poamelor. Un ziar scrie, că marele oraș de pe șesul Ungariei, Kecskemét, exportează patru mii măști metrice de poame la zi. În timp de pace face cam 25% din întregul export al țării, cu care inundează piețele din Austria, Germania, Elveția, Franța, Anglia și mai ales Rusia. Sub durata războiului e restrins exportul numai la Austria și Germania.

Orașul are 57.812 locuitori și pe lângă imensul hotar arător are sub cultură de vie și pomărit 11.573 lughere catastrale, iar de grădinărit 598 jughere catastrale. Solul potrivit pentru grădinărit s'a format așa, că războaiele de pe vremuri au părjolit pădurile, vântoasele de șes a acoperit apoi pământul gras potrivit pentru bucate, s'au pus dar pe grădinărit la ce prierște locul nisipos. Așa s'a prefăcut în baie de aur năpasta colinelor de nisip ce să formase în jurul Kecskemétului.

Sirguința de fier a poporului a creat reputația mondială a pomăritului din Kecskemét, — zice referentul ziarului. — Trebuie să ne închinăm înaintea acestui popor, căci el nu e numai producător, ci aplică felii de felii de metode noi, experimentează și nobilizează soiuri. Pe lângă aceasta nu-și aruncă produsele muncii sale în buzunarele speculanților intermediari ci însuși își desface negoțul, mergând până în străinătate cu el.

Antemergătorii nobilitării soiurilor sunt nu numai grădinari de profesiune, ci și alți inte-

lectuali, funcționari înalți, farmaciști, medici, după ei apoi țărani, cari au ajuns și furnisori regali și decorați pentru meritul dezvoltării pomăritului. Sunt la 500 familii țărănești, cari trăesc din comerțul poamelor și 40 familii cari să ocupă cu comerțul mare din străinătate. Aceste 40 familii exportează zilnic 100—150 m. m. legume în străinătate. Referentul ziarist descrie observațiile sale dintr'o noapte. Între ora 1—3 dimineața în cea mai mare liniște au fost aduse pe piață cam 2000 trăsuri de poame: lebenițe, mere, pere, struguri și persici. Vânzarea o efeptuesc numai femeile. Bărbații au numai rolul de cărauși, dar nu să amestecă în daraverile de târguit. Din contră bucatele și vinul le vinde bărbatul.

Bogătași mari, în sensul adevărat al cuvântului nu sunt, căci pământurile de grădinărit sunt împărțite în proporții mici între populație. Nu sunt proprietăți mai mari de 14 jughere și acele în parte sunt date în arândă. Dar toți sunt în stare bună și trăesc bine. Cu un cuvânt se bucură de o bună stare generală din capitalul nesăcat al muncii.

Nesmintit, că statul încă va fi contribuit la dezvoltarea acestei productive gospodării, dar vehiculul înfloririi a fost inițiativa particulară a locuitorilor și a conducătorilor din Kecskemét.

Aceasta este icoana ce ne-o oferă marele oraș țărănesc de pe șesul Ungariei, vestitul Kecskemét.

Aveți și locuri potrivite pentru cultura de poame și grădinărit, cari de sine ne-au dat mura în gură. Dar oamenii noștri nu o duc mai departe de produsele merelor și a prunelor roșii, de relativ puțină valoare comercială. Suntem încă tot la carul cu „hai la mere“ ! Și la plută. Trece de mare lucru dacă careva să încumetă la vr'un transport de vagon până la Arad ori finemite până la Sighidin, unde își desface marfa pentru piața bucătăriei eftine a claselor sărace cărora nu li-se ajunge pentru poama scumpă de sub cultura de nobilitare. Ducem și noi corobețe eftine pe piețele învecinate. La atâta grad de comercializare am ajuns.

Măcar că poporul nostru este foarte isteț în lucrul mânilor. Uite cum în podgoria Aradului s'au dezvoltat cei mai buni cultivători de vii în țara ungurească. Dar lipsește și aici comercializarea produselor și așa comerțul viilor îl fac speculanții cari să îmbogățesc, iar țărânul nostru rămâne tot vermele pământului.

Și nu i lipsește românului nici spiritul comercial. Acolo sunt de pildă mărginenii, cari au luat în mâni comerțul mic sătesc din acele regiuni, dar mai departe n'au putut-o duce nici aceștia în lipsa de îndrumări superioare.

În resumat, avem toate condițiunile etnice și geografice pentru o dezvoltare economică prin noi înșine, dar nu e spirit de inițiativă. La noi preoții și învățătorii ar fi chemați să ieie inițiativa, să facă ce au făcut farmaciștii și doctorii din Kecskemét, adică să studieze cultura accesibilă pentru solul locului, să o aplice și comercializeze. Atunci satele noastre n'ar rămâne tot niște mușinoaie, ci s'ar dezvoltă și la noi orașe cum sunt Kecskemét, Czegléd, Szolnok și cele mari comune de pe șesul Ungariei.

Dar preoților și învățătorilor le lipsește pregătirea pentru aceasta inițiativă. Elementele de gospodărie ce se dau în seminare nu sunt suficiente. Ar fi supremul timp, ca reprezentanța fundațiunii Gozdu să aibă în vedere interesele mari economice ale poporului românesc și să trimită absolvenți de preparandie și teologie la școli speciale și la cursuri agronomice, ca să aducă de acolo cunoștințele necesare la o inițiativă de dezvoltare economică. Introdus odată poporul în tainele culturii potrivite solului va da și de utilitatea culturii economice raționale și atunci pusă în lucrare hărnicia și talentele lui vor face și din satele noastre baie de aur, cum sunt comunele mari de pe șesul Ungariei. Că doar și acele vor fi fost odată sate mici ca și ale noastre din cari capitalul muncii raționale a făcut totatătea Eldorado a țărănimii.

Chestia preparandiilor românești.

Adresa d-lui ministru de culte și instrucțiune publică trimisă sub Nr. 109891/17. VI. b. în chestia preparandiilor românești Excelenței Sale d-lui Arhiepiscop și metropolit *Vasilie Mangra*, după „G. T.” este următoarea:

Despre acele evenimente, cari s'au petrecut în legătură cu atitudinea preoților și învățătorilor români în părțile răsăritene ale patriei noastre parte paralel cu invazia românească, parte după ea, — ni s'au prezentat din loc competent astfel de date, cari cu puterea nerăsturnabilă a statisticeii aruncă o lumină îngrijitoare asupra acelu spirit național, în care sunt educați viitorii învățători ai poporului român din pa-

trie în preparandiile confesionale gr. or. române sub jurisdicțiunea Excelenței Voastre și cu care și învățătorii, când pășesc pe arena misiunii lor: școala inficiază sufletul sutelor de mii ale straturilor de jos ale populațiunii în vârstă cea mai plausibilă a copiilor. — Acest fapt intristător fără îndoială contrastează cu intențiile Excelenței Voastre. și astfel cu greu va fi pornit undeva mai multă în priorie, decât în sufletul Excelenței Voastre. Faptul își găsește explicarea în acea situație excepțională, în care se găsește bisericile și organele bisericești, întemeiate pe baze naționale înrudite cu națiunile dușmane.

Dar tocmai cu considerare la această situație-pe baza experiențelor făcute trebuie să declar de imie posibil, că autoritățile superioare bisericești, cari să găsească între astfel de împrejurări, să poată înfrunte răul cu scuceș, sorjijinindu-se exclusiv pe puterile proprii. Deoarece însă educarea tinerimei și în deoseb, a învățătorilor acestei tinerimi în sentimentul fidelității neclintite față de stat trebuie asigurată în mod necondiționat — a devenit pentru mine o strictă datorie, ca această asigurare să o caut, respective să o esoperez prin întărirea și estinderea ingerinței statului, întemeiată în așezămintele noastre.

Deptaceea am hotărât, ca pe baza dreptului de supremă inspecție întemeiat pe paragraful 14 al articolului de lege 38 din 1868 și pe §. 4 al art. de lege 28 din 1876, ca și pe clauzula de sancționare a statutului organic al bisericii gr. or. române, sancționat în 28 Maiu 1869, — pentru conducerea dirigiarea, controlarea și supraveghearea învățământului și vieții spirituale în preparandiile din chestie să esmit deosebit pentru fiecare institut, câte un comisar ministral, care să fie înzestrat cu o astfel de sferă de activitate, prin care să-și valideze influența asupra tuturor ramurilor și totalității învățământului atât din punctul de vedere al educației, cât și din punct de vedere general pedagogic și special didactic. Ba mă voi cugeta și la aceea, că pentru asigurarea spiritului, ce trebuie neapărat să se valideze la propunerea unor materii, să numesc și profesori pentru propunerea acestor obiecte în institutele din chestie. Aceasta este forma cea mai domoală a acelei ingerințe din partea statului, care a devenit deja indispensabilă, — care formă însă nu atinge caracterul confesional al numitelor institute, și nici limba de propunere a majorității materiilor de învățământ.

Numai credința mea că intențiile Excelenței Voastre se întâlnesc cu ale mele face cu puțință, ca în locul statificării necondiționate să încerc această formă a cooperării. A face cel puțin atât, în poziția mea plină de răspundere, unde trebuie să știu de pază pentru integritatea patriei și integritatea sufletelor tinere — este o datorie inevitabilă.

Deoarece însă pregătirea corăspunzătoare a dispozițiilor intenționate reclamă timp mai îndelungat: nu aflu de cuvânt, ca în numitele institute cursurile să se înceapă înainte de luarea acestor dispoziții.

Prin urmare am onoarea a rugă cu tot respectul pe Excelența Voastră, să dispuneți, referitor la preparandiile confesionale gr. or. române din Sibiu, Arad și Caransebes, ca cursurile pentru anul școlar 1917/18 în aceste institute să nu se înceapă, până ce nu va sosi avizul, ce se va da aici.

Rog pe Excelența Voastră să binevoiti a vă pronunța referitor la cele de mai sus în timpul cel ma-

scurt posibil. Primiți, Excelență, asigurarea sincerei mele considerații.

Budapesta, 17 Iulie 1917. *Apponyi m. p.*

O adresă de același cuprins a fost trimisă și Excelenței Sale D-lui arhiepiscop și metropolit dr. *Victor Mihályi*.

Predică la înmormântarea unui intelectual.

Adânc întristați ascultătorii!

„Laude-se fratele umilit în Înălțimea sa”.
Iacob c. v. 9.

Biserica noastră strămoșească este foarte sărmană în zilele de acum în atari oameni cărturari cari să muncească din tot sufletul și din tot cugetul pentru binele și pentru prosperarea ei. Vremurile dispar și ele pogoară în mormânt și pe oamenii lor. Odată oară oamenii noștri cei mai învățați, în biserică își aflau mângăierea și liniștea sufletului, și ce e mai mult, prin purtarea lor cuviincioasă și creștinească față de sf. biserică dădeau exemple viu grăitoare credincioșilor mai simpli. De demult chiar bărbații noștri cu multă învățatură erau cei dintâi în cinstirea legii strămoșești. Ei își jertfeau chiar o parte însemnată a averilor lor sf. bisericii, ajutându-o prin faptele aceste nobile să-și împlinească datorințele sale creștinești. Biserica noastră sprijinită astfel de cei mai buni fii ai ei era în stare să deie nu numai mâna sutlească credincioșilor, ci să le vină celor lipsiți în ajutor prin daruri materiale. Biserica strămoșească îi făcea fericiți și pe cei ce dau și pe cei ce primeau.

În sf. biserică învață cel sărac să iubească pe cel bogat în sf. biserică putea să ieie cel neînvățat exemplul de cugetare și purtare dela cel învățat. Biserica noastră din vremurile mai vechi se poate asemăna unui izvor cu apă dulce și tămăduitoare de boli pe care se fereă, bogatul și săracul deopotrivă, să o întineze cumva, dincontră fiecare vegheă asupra curățeniei ei cu scumpătate. Măsura *inteligenței și caracterului* cuiva, o dădea purtarea lui față de sf. biserică și învățăturile ei.

Să nu ne mai plângem deci întristaților ascultătorii, că biserică strămoșească nu mai poate desfășura aceeași operă de binefacere între noi ca de demult pentru că noi nu mai batem la ușile ei, ci o ocolim și ne îmbătăm de înclinările noastre rele. Acolo unde patimile și păcatele stăpânesc sufletele oamenilor, biserică numai are putere, semintele ei ori cât ar fi de sănătoase nu pot prinde rădăcini pentru că ogorul fiind pietros e sterp. Noi astăzi suntem nefericiți pentru că pe noi ne credem prealuminați și preaînțelepți, iar despre adevărurile vecinice ale sf. evanghelii, că sunt naivități bune pentru alte vremuri. Sunt deci ușor de înțeles cugetarea și purtarea noastră așa cum se arată de fapt. Prisosul averilor noastre în loc să-l dăruim sf. bisericii, care ar alina atâtea rane și suferinți cu el îl facem pradă plăcerilor neînfrânate și simțurilor. Noi cei de astăzi numai adâncim înțelesul sf. evanghelii cum făceau lucrul a esta odinioară strămoșii noștri, ci ne ocupăm unii cu slăbiciuni le altora. Ciuda, răutatea invidia și dorul de răsbunare au ajuns să fie nutremântul sufletelor noastre. Cuvintele cu cari cred, că s'ar putea caracteriza mai ușor vremea noastră sunt: Biserica este goală și sărmană și așa este și sufletul nostru gol și sărman.

Adâncintristați ascultătorii! Cugetele acestea mi-au

venit în minte fără voie, văzându-vă în jurul fericitului răposat de astăzi, pentru că dânsul a fost unul dintre acei cărturari ai noștri puțini la număr, cari întreaga lor viață au dat-o lui Christos și bisericii lui adevărate. Faptele lui și purtarea lui nobilă față de toți oamenii sunt așa de bine cunoscute vouă cari l-ați văzut și auzit zilnic încât nu e mai lipsă să le repețez. Un singur lucru putem face astăzi: să plângem din adâncul inimei noastre. Să plângem cu amar pentru că se va strecura multă vreme în neant până ce bunul Dumnezeu ne va milostivi din nou cu un om atât de nobil și muncitor cum a fost răposatul. Oare ce laudă să-i aducem noi aceluia care în viața lui nu a dat nimic pe laude și pe lingșiri, ci a trăit așa simplu și nefățărît, precum pretinde aceasta legea creștină. „Laude-se fratele umilit în înălțimea sa” zice apostolul Iacob. Un frate umilit a fost răposatul în Domnul, care a ajuns înălțimi strălucite în smerenia, munca și nobleța sa.

Răposatul născut din părinți țărani, a fost toată viața un muncitor neobosit și modest. Munca cinstită, care oțelește și brațele și sufletul, l-a păstrat senin și sănătos până la ceasul morții. Prin viața ne-a dovedit tuturora celor mai tineri, că munca onestă sporește puterea de viață și-l face pe om fericit. Și ce poate fi mai frumos pe lumea aceasta decât că prin viața ta să te faci pildă altora. Răposatul a fost unul dintre acei puțini oameni cari nu au robotit zi de zi în școalele prin care a trecut, ci din zi în zi tot mai mult s'a luminat. Învățăturile și îndemmurile bune și frumoase ce le-au auzit acolo s'au lipit de el și i-au intrat în adâncul sufletului. Răposatul a fost din convingere un citor și binefăcător al bisericii și al școlii neamului său. Silințele sale preafrumoase pentru ambele aceste instituțiuni de mare însemnătate le-a încoronat la sfârșitul vieții sale atât de roditoare cu o fundațiune din care să se crească învățători harnici pe seama poporului. Răposatul adeseori accentuă faptul că precum o apă tulbure și necurată pricinuește neconținut boli și moarte, așa și-o minte și inimă tulbure și infectată nu poate să cauzeze decât răutate și nefericiri între oameni. *Limpezirea minții de întunec și curățirea inimii de răutate* a poporului a fost idealul vieții sale și pentru idealul acesta a muncit și a abzis de toate plăcerile vieții acesteia.

Ce viață frumoasă ai trăit bătrânule! Sufletul tău pentru bunătatea și blândețele desfășurate pe pământ să aibă parte în ceriuri de bunătățile vecinice și inexprimabile prin limba omenească. Pentru toate suferințele îndurate pe pământ bunul Dumnezeu îți va da răsplată și răzmită, pentru că bătrânule adormit în Domnul, fie cât de bun și cât de onest nu poate să nu aibă dureri și năcazuri în lumea aceasta plină de răutate și nedreptate. Fieștecare trebuie să gustăm nu numai din nectarul ei și din veninul vieții. Pe pământ plutește nu numai miresme dulci ci și aburi otrăvite.

Cosciugul tău este orfan de familie pe care nu ai avut-o dar el este încunjurat cu cea mai adâncă părere de rău și dragoste din partea tuturor locuitorilor comunei acesteia. Biserica și școala prin reprezentanții săi plângând te petrec la groapă ca pe părintele lor iubitor, și se vor ruga totdeauna pentru odihna sufletului tău. În pace în blândețe în iubire nemărginită față de poporul tău și legea lui ai trăit de pace de blândețe și de iubirea cea mare a Tatălui ceresc să ai parte și pe lumna cealaltă. Amin. *Tit*,

AVIZ!

Se aduce la cunoștință, că **înscriserile la institutul nostru preparandial se vor face la timpul regulat.**

Examenele dela începutul anului școlar se vor ține la termenele deja fixate.

Începerea prelegerilor se va vesti mai târziu.

Oficiile parohiale să aducă acestea la cunoștința celor interesați.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința onoratului public, că la școala civilă gr.-or. română de fete din Arad înscrierile *pentru anul școlar 1917/18* se vor face din 1—4 Septembrie (19—22 August st. v. 1917).

Examenele de corigență se țin în 2 Septembrie (20 August) 1917 la 8 ore a. m. cu elevele, cari s'au anunțat la direcțiune.

În 4 Septembrie 1917 st. n. la 8 ore a. m. se țin *examenle de primire*, iar în 5 Septembrie se vor începe prelegerile regulate.

Elevele vor plăti pe anul 1917/18 următoarele taxe:

Taxă de înscriere (odată pentru totdeauna) 6 cor.

Pentru fondul regnicolar de pensiune al profesorilor 8 cor.

Didactru 80 cor.

Biblioteca 2 cor.

Anuar 2 cor.

Toate taxele se plătesc la înscriere. Didactrul se poate plăti și *în patru rate: 1 Septembrie, 1 Noembrie, 1 Februarie, 1 Aprilie.*

În clasa I a școalei civile de fete se **primesc** elevele:

a) cari arată prin *extras în matricula botezaților* că au împlinit cel puțin vârsta de 9 ani și

b) cari dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes IV clase elementare (poporale sau primare).

În celelalte clase ale școalei civile de fete se primesc elevele, cari dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare la școale de categoria școalei civile.

Fără asemenea atestat, sau pe lângă atestat de pe clas V și VI dela școala elemen-

tară poporală, se pot primi elevele II—III a școalei civile, — corespunzător etății elevei — numai pe baza unui *examen de primire*, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școalei, în sensul ordinațiunii ministrului regesc-ungar de culte și instrucție publică, dto 11 August 1887, Nr. 29.000. Examenul de primire este împreună cu o taxă de 20 cor.

Elevele, cari se înmatriculează întâi dată la școala noastră, *au să aducă extras din matricula botezaților, atestat școlar și certificat de revaccinare.*

Internatul nu se va deschide. La așezarea elevelor la familia corpul profesoral va da tot concursul.

Arad, 3/16 August 1917.

Direcțiunea.

Despărțirea B.-Comloșenilor de protopopul lor:
P. On. D. Mihail Păcățian.

Ziua de 13/26 August 1917 va rămâne pentru totdeauna memorabilă în viața noastră a B.-Comloșenilor, pentru că în această zi ne-am despărțit, cu multă părere de rău, de iubitul nostru protopop Mihail Păcățian, care, în urma alegerii sale de referent bisericesc la Consistorul din Arad, a trebuit să-și părăsească postul său de până acum de preot și protopop al B.-Comloșului. Numitul, de altcum fiu al comunei noastre, a petrecut 27 de ani în serviciul preoțesc la noi, 21 ani ca preot, iar ultimii șase ani ca preot și protopop. Activitatea Preaonorat Dsale ca preot și protopop poate servi de model preoțimei noastre gr. ort. române. Cu o energie, muncă și pricepere vrednice de toată admirația, a promovat Dsa interesele religioase-culturale și materiale ale bisericii noastre din B.-Comloș. Dacă finanțele bisericii noastre stau atât de bine, dacă poporul nostru a progresat așa de frumos în cultură și în moralitate, dlui protopop avem să-i mulțumim, care a muncit cu sârguință de furnică și cu răbdare de adevărat apostol în treburile bisericii și ale școalei întotdeauna. Mândria noastră este cu atât mai mare și mai legitimă, cu cât activitatea dlui protopop s'a estins mai tare și asupra tractului B.-Comloș. De numele dlui protopop Mihail Păcățian se leagă nu numai faima unei administrații de model, ci și un laudabil început de cultură religioasă. La îndemnul și îndrumările dsale s'a tipărit un volum de predică din partea preoților subsemnați Dsa întemeiază o bibliotecă religioasă poporală, care are de țintă răspândirea învățăturilor evanghelice în popor și stărpirea tuturor obiceiurilor rele de acolo.

Deie bunul Dzeu ca această muncă binecuvântată să se continue n-ai departe spre binele bisericii și spre lauda inițiatorului ei.

Cât a fost de iubit și bine apreciat dl protopop între ai săi s'a văzut mai bine atunci, când a servit pentru ultimă dată în sfânta biserică din B.-Comloș la sărbătoarea „Schimbării la față“. Cuvintele de adio ale P. O. Dsale au stârnit lacrimi din ochii tuturor.

Sfaturile părintești de a ține cu tăria oțelului la biserică strămoșească și la învățăturile ei binefăcătoare, de a cinsti preoții și învățătorii, de a jertfi totdeauna bucuroși pentru binele bisericii și al școlii, au fost ascultate cu o pătrunzătoare emoțiune și evlavie.

Regretăm adânc plecarea dlui protopop dela noi, pentru că ce a dobândit dieceza Aradului în noul său referent bisericesc, am pierdut noi în fostul nostru domn protopop.

Nu mi-aș împlini însă pe deplin rostul meu de cronicar, dacă nu aș spune că regretele B.-Comloșenilor în mare parte îi sună și P. O. doamne protopopese Aurelia Păcățian, care a funcționat 22 de ani ca învățătoare de model la școala noastră de fete din B.-Comloș. Dacă gradul culturai femeilor noastre s'a ridicat așa de mult față de trecut, dacă și noi avem astăzi atâtea modele de mame, doamnei protopopese avem să-i mulțumim, care a muncit în școală cu tot gândul, cu toată inima și cu tot sufletul și a sădit în inima viitoarelor mame sămânța tuturor virtuților frumoase, cu o energie admirabilă, nu prea cunoscută la femei.

Brav a muncit familia Păcățian pentru înaintarea în cultură și morală a B.-Comloșenilor, brav s'a purtat însă și poporul din B.-Comloș, manifestându-și într'un mod demn recunoștința față de această familie. Precum sunt informat, B.-Comloșenii au făcut o fundațiune de 1000 cor. pe numele Mihai și Aurelia Păcățian, din interesele căreia să se procure haine pe seama băeților de școală sărmani și silitori. Astfel aceste două nume vor rămâne pentru posteritate un simbol de muncă și jertfă. Urările noastre ale B.-Comloșenilor față de fostul lor protopop și protopopesă sunt: Dumnezeu să vă trăiască la mulți ani ca să puteți munci și pe mai departe cu aceeași râvnă și cu același rezultat frumos ca și până acum. Culmea manifestărilor de dragoste față de dl protopop Mihai Păcățian și față de dna, a fost oferirea din partea elevilor, elevelor și a poporului din B.-Comloș și Constanța, a unor cadouri foarte draguțe și prețioase. Un imens public i-a însoțit la gară în ziua plecării, luându-și călduros adio dela dlor.

Suntem convinși, că iubitul nostru domn protopop, de care ne-am despărțit cu atâtea regrete, se va validă în mod splendid și în noul său post de referent bisericesc spre binele bisericii noastre și spre fala noastră.

La mulți ani și cu Dzeu înainte!

Cronicar.

De vorbă cu preoții și învățătorii.

— Anonimatul și detectivismul —

Ziarul „Az Est” dela 15 Aug. n. 1917 sub titlul: „Az aradi román püspök a tanítóképzök bezárásától”. (Episcopul român dela Arad despre închiderea preparandiilor), publică următoarele, cari se redau în traducere românească așa:

„Mitropolitul Vasile Mangra a convocat pe 3 Septembrie conzistorul mitropolitan în sedință, ca să supuie deliberării actul ministrului cultelor și al instrucțiunii publice în cauza preparandiilor. Rescripțiunea ministerială m'a surprins și pe mine, pentru că conducătorii și corpul profesoral al preparandiei din Arad, de când există institutul, au trăit exclusiv misiunii lor și activitatea le-a fost exemptă de sub orișice po-

litizare. Guvernul, dealtfel, în mod statornic, prin exmișii săi și-a exercitat controlul asupra activității institutelor și asupra mersului învățământului dintrânsele. Încă nu s'a dat caz, ca exmișii guvernului să fi ridicat vre-odată excepțiunei contra pedagogiei arădane și-a celorlalte institute din punctul de vedere al patriotismului. Ordinului guvernului nu-i pot da o altă explicare, de cât că este rezultatul unei șoptiri răuvoitoare.

Amintesc de încheiere, că în contra elevilor eșiți din institut, din punct de vedere patriotic nici când nu s'a ridicat vre-o excepțiune”.

Citind pe Caragiale frații mei — care este cel mai profund, cunoscător al sbuciumărilor noastre sociale, mi-am oprit adeseori gândul asupra acelei părți din omenime, care după datina sobolilor, scrumă pe ascuns în potruva semenilor săi.

Vrei să-l ponegrești pe cineva la stăpânire, scoți o hârtie motolită din buzunar, te pui la lumina unui felinar, tragi pălăria pe ochi, iei o ceruză și scrii. Țara ie în pericol, sunt pe urmele mișeilor, N. N., dați-le la cap, sunt foarte periculoși, — din parte-mi vă stă totdeauna la dispoziție un: *Binevoitor patriot!*

Caragiale caracterizează pe denunțianți cu un dispreț suveran, a cărei profunziune te face să te cutremuri; e vorba să-se deie un denunț pe cale telegrafică — contra unui tip vrednic de toată cinstea, un caracter ideal, — societatea briganzilor onoarei acestui om, nu cutează să-și iscălească numele sub telegramă. Deodată unul, mai „isteț”, zice: „*Ai curaj, dă o anonimă!*” Când ar spune-o Brezanu asta, pe scenă, publicul mare, care a venit să-și petreacă, rîde; dar, — întâmplându-se minunea, să fie și un suflet simțitor, un suflet din elita intelectuală prin mijlocul hohotelor de răzător — acela de sigur va plânge amar la ce grad de înjosire săbatică poate să se coboare făpturile lui Dumnezeu! — Auzi! să-se receară *curaj*, ca să poți da o telegramă *anonimă!*

Dar dragii mei aci este chiar dimpotrivă, e culmea lașității, a lipsei de bun simț, o totală ucidere a însușirii omenești, care se chiamă: cinste.

Prea Sf. Sa Domnul Episcop le-a spus-o pe nume: „*besugok*”, românește: *denunțianți!*

Dacă în organizația superioară de stat se tolează existența acestui soi de oameni, este semnul că *denunțianții* desbrăcându-se de caracter, iau în opinia publică o formă mai domoală, se chiamă *detectivi*, al căror rol salutar din punct de vedere politico-diplomatic, — sunt gardiștii în ediție de lux, — nu se poate contesta; — dar în fond nu-i ține departe de eroii lui Caragiale: dă o anonimă!

La aparență existența *anonimilor*, cari îmbracă rolul de *detectivi* tradează o societate șubredă, unde moralitatea și-a pierdut moneta și unde rămășițele negre țin comanda supremă; dar, interesele de stat, trebuind a se suprapune intereselor individuale, au forma legalității. și, chiar negativul acestora, un dram de îndreptățire slăbuță la o vieță de ascultători pe la ferești...

Anonimatul și detectivismul există ca o fiară cumplită și pe unde-și vără capetele, pustiul se întinde mai rău decât pârjolul pe urma războiului mondial.

Faptul, că s'a putut da urmare celor ce le-a „*insuflat*” dușmanii școlilor noastre românești, prin închiderea lor, fără cercetare contra preținșilor făptuitori mari și mici, profesori și elevi, ne îndreptățește la concluziunea, că onoarea, patriotismul, virtutea

jertfei pentru patrie, n'au decât să fie contestate de aceștia: „besugók”, și atunci toată truda de-a fi semănat cea mai înaltă dragoste de patrie, care culminează în jertfa vieții pentru apărarea ei, nu are nici un preț și miile de morți din neamul tău, cari au terminat școala pedagogică și au murit eroi cu idealul patriei la inimă, sunt niște brute negligeabile!

Anonimatul și detectivismul dacă poate fi admisibil în stat, în biserică este de-a dreptul otrăvitor: se poate asemăna cu un morb contagios: lepra! Ai ochi răi pe cutare preot sau învățător și te doare — vezi Doamne — moralitatea publică surpată de aceștia — pune-te numai decât la masă și cu considerare la blândul și bunul popor din satul tău, ori din vecini — doar ești sentinela tuturor — răpezi o anonimă la locul competent, și, fiindcă nu te iscălești, în două trei propoziții, seceră-le cinstea, cum seceră plugarii vara lanurile bogate de grâu!

Atâta e norocul, că în fruntea bisericii nu sunt oameni cu inima slabă, care să se iee după detectivi și „besugăi” de aceștia! Har Domnului, că în ograda bisericii noastre buruienile acestea sunt — pe cât știi — smulse din rădăcină, îndată ce, pe alocurea ar îndrăzni să-și arate colții. Cel puțin așa credem noi cu ochii noștri curați dela sate

Delăturarea acestora, din sinul vieții de stat și din biserică, este de datoria societății cinstitute. Trebuie demascați și cu rezezeala fulgerului făcți imposibili. Binele ce răsare pe urma acestei fapte frumoase este:

a) detectivismul și anonimatul, prin aceasta, primește lovitura de grație;

b) terenul de sub picioarele parvenitilor se cutremură, se deschide o speluncă, care-i înghite pentru totdeauna;

c) valorile intelectuale și morale din stat și din biserică se arată, ca lumina albă și lăptoasă după o furtună grozavă;

d) percepțele Mântuitorului Cristos se seamănă cu succes aducând rod însuflețit și

e) prin aceasta se sălășluște împărăția lui Dumnezeu pe pământ!

Cel mai vestit învățător în agrul lui Cristos, va fi acel preot și învățător, care va ști să-l demascheze pe denunciant și-l va arăta soborului, ca pe un păgân și vameș.

Tileagd, la 2/15 August 1917.

Alexandru Muntean al lui Vasilie
protopop ort. român.

Emirul dela Câmpani!

Eram student la Beiuș, când într-o iarnă trecând pe stradă văzui o sanie trasă de patru telegari și un domn gonea cu furie telegarii. Pe un moment am stat ca și frapat de mersul iute și un camarad îmi zise „e domnul dela Câmpani”. Am mai auzit de el, când cu alegerea de ablegat, într-o cafenea l-a ajuns năpasta cu pălăria lui de panamă. Să vede, că ducea și dânsul rol politic, însă dela incidentul cu panama s'a retras în pasivitate, depănându-și firul vieții, ca un pustnic și ca un simplu muritor în minunatul castel dela Câmpani.

Dară iată războiul actual aduce multe schimbări, multe reforme nouă. Masele încep să miște, ca și niște furnicari, floarea neamurilor pleacă la războiu pentru apărarea țării, alții rămân acasă, unii îmbogățindu-se, ca furnisori — alții sărăcind în urma golului de acasă, mulți

apoi mai înainte slabi în credință, la lumina focului de pe la poziții din diferitele câmpuri de luptă să întăresc în credința în Dumnezeu întocmai ca și ateștii de prin Franța și se întorc la mâna lui Dumnezeu.

Și minunea minunilor! Emirul Sulimán Inger își face și dânsul apariția pe orizont, devine un personaj important și ca un vestitor al unei noi credințe își desfășură programul său de muncă pe care zice dânsul — i-l'a împărțit însuș Allah la stâncă, unde să roagă. Noi am fi împăcați cu acest vestitor și reformator de credință, dară după cum știu aderenți și-a aflat tocmai în poporul nostru.

Săracă națe românească! la ce ești tu aplicată. Dară tu nu ești de vină, nu pe tine te judec eu căci tu ești ca și aluatul, înse nu e cine să te frământ. Săracă Biharie! adevărată vale a plângerii ești tu. Din tine au eșit cei mai mulți capi ai bisericii noastre, dară așa se vede, duhul lor creștinesc nu plutește peste tine. Și oare nu ai tu martiri nu ai eroi cari să te scape, cari să te ducă la altarul luminii; nu ai îndrumatori, cari să-ți perfecționeze mintea, să-ți nobilizeze inima să-ți vestească lumina lui Hristos și cari să-și închine vieța lor luminării neamului din care au făcut și ei parte și să lucre la desrobirea ta din jugul neștiinței? Cunosce personalități din Biharia, entuziaște pentru neamul lor și biserică dară trebuie concentrarea tuturor energiilor la muncă, în sufletul și inima tuturor trebuie să planeze ideea măreață pentru toate interesele noastre.

Și când auzim, că poporul nostru peregrinează la stâncă, oare nu este o durere pentru noi, căci ce poate fi mai dureros pentru un păstor adevărat, când vede desbinare în poporul său. Stăpâniți de patimi în loc să împodobească biserica cu dragoste și iubirea lor rătăcesc pe căi străine. Păcatele nu sunt ale peregrinilor la stâncă ci ale noastre acelor chemați și vina este publică. Înțeleptul Solomon zice: Nu osândi omul, fiindcă nu vede, ci mângăie-l și-l du de mână.

Cât de frumoase sunt articolele din foaia oficială, toate contribuie la întărirea credinței, însă cum unul a zis: depozite de cărți religioase la sate vor susține credința poporului nostru. Fie-mi permis a aduce o pildă. „Adevarul” foaia religioasă a baptilistilor din Pesta, care apare în toată luna odată să tipărește în 13 mii de exemplare și să vinde cu un preț bagatel de 2 cor 50 fil. lunar. Iată arma dușmanilor noștri. Ce zicem noi la acestea. Unde este biserica noastră cu foaia ei de propagandă creștină, care să apere barem în 6 mii de exemplare, căci dic. za Aradului dispune de 626,229 de sufl te? Cu ce să hrănește poporul nostru sufletește? Pe lângă predică e lipsă și de lectură, căci la olaltă pot pregăti poporul spre cultură. Iată boala noastră de care suferim, nu avem ce-i mai de lipsă pentru popor.

Un iezuit cu care am studiat în gimnaziu discutând cu el a zis: Nu mă mir, că poporul vostru e așa de sărac sufletește, voi popii faceți cât faceți, dară congresele, sinoadele ar trebui să fică și mai mult. Bani și iară bani vă trebuie și avându-i a-ț aveă poporul puternic și vital. Și drept a avut fratele meu căci numai una coroană de ar contribui toți intelectualii anual și numai un percent băncile și consistoarele după câștigul lor, am aveă fondul cu care și-ar face apariția cea dintâi revistă de popularizare cu 3 cor. abonament anual și atunci sunt sigur, că nu 13 mii ci în 30 de mii de exemplare s'ar dusface foaia noastră.

Iată menirea, iată datorința noastră de a forma poporul să-i perfecționăm mintea să-i nobilităm inima și să-i asigurăm o poziție mai bună, un viitor mai fericit.

Prea sfințite! acum e ceasul. Deschide lista de contribuire. Ca pe un părinte cu toții te vom urma, și atunci nu ne va mai face supărare un Inger Suliman și nici Măriei Tale nu-ți va trimite invitație la stână, căci la dincontră mă tem, că într-o bună dimineată ne vom pomeni cu toată puterea noastră de vitalitate, că falnicul arbore al bisericii culturii românești își va legăna trist ramurile uscate în golul vazduhului. Toată cinstea și onoarea excepțiunilor.

Cornel Leucuța.

CRONICA.

Consistor plenar. Miercuri în 16/29 August s'a întrunit consistorul plenar din Arad. La ședința presidată de P. S. Sa D. episcop a participat: Roman Ciorgariu, Gheorghe Popoziciu, Dimitrie Muscan, Dr. Gheorghe Ciuhandu, Traian Vășanu, Mihai Păcățianu, Mihai Lucuța, Cornel Lazar, Fabriciu Manuilă, Vasile Goldiș, Petru Truția, Aurel Chelnicean, Iosif Moldovan și Gherasim Serb. În această ședință s'a ales Dr. Iosif Olariu actualul director seminarial din Caransebeș, de director seminarial în Arad. În protopopiatul B.-Comlosului s'a numit de administrator protopopesc Dr. Ștefan Cioroian. La alegerea de protopop din Timișoara s'a delegat de comisar consistorial pâr. asesor ref. cons. Mihaiu Păcățianu. S'a publicat concurs pe protopopiatul din Arad.

CONCURS

Pentru întregirea postului de învățător din Babșa, tractul Belințului, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

- 1). În bani gata 1000 cor.;
- 2). Eventuala întregire dela stat, votată și fostului în țător;

3). Locuință în natură, cu grădină lângă ea;

4). Scripturistica 20 coroane;

5). Conferință 20 coroane și

6). De fiecare înmormântare câte 1 cor.

Dările după intravilan cad în sarcina învățătorului.

Cei cari doresc să reflecteze la acest post, sunt pofțiți a-și trimite petițiile concursuale, instruate conform normelor în vigoare, respectivului comitet parohial, pe calea oficiului protopresbiterial din Belinț (Belenceze, Temes-megye); a se prezenta într-o Duminică, ori într-o sârbătoare în s. biserică, spre ași arăta d. s. teritatea în cântare și tipic; a aceluia at stat de funcție și conduită dela respectivul șef, intrucât a fost și până acum în funcție; a descoperi în scris, dacă e asentat, fără a fi făcut anul de voluntar; a instrua pe școlari cântările bisericesti; a-i conduce la s. biserică și a-i supraveghea și în fine a presta servite cantorale în și afară de biserică fără altă remunerație.

Preferiți vor fi cei cu cvalificație

mai înaltă și apți a dirigi cor. *Comitetul parohial.*

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârb*, ppresbiter.

—□—

1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea unui post de învățător vacant la școala confesională gr.-ort din Bergsău să escrie în temeiul ordinului Ven. Cons. Nr. 2546/917 concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în organul diecezan Biserica și Școala.

1) Salarul împreună cu acest post este cel prescris de art. de lege XVI: 1913 și este asigurat prin ajutor de stat care este asemnat cu rescriptul ministerial Nr. 149964/913. Susținătorii de școală contribuie la acest salar cu 1520 Cor.

2) Diurna pentru participare la conferențele învățătoresți = 40 Cor.

3). Scripturistica = 30 Cor.

4). Locuință corăspunzătoare și grădină în natură.

Doritorii de a ocupa acest post sunt pofțiți ca recurs le lor ajustate cu documentele reeuerute în original ori legalizate dela cari să nu lipsească atestatul referitor la raportul față de miliție și eventualele atestate de serviciu, se vor subșterne în termenul legal oficiului protopopesc gr. ort. rom. din Timișoara (Temesvár Gyáros) — și totodată sunt recercați ca în vre-o Duminică ori sârbătoare să se presinte în sta biserică din Bergsău spre a face cunoștință cu poporul și a-și arăta d. s. teritatea în cântări și tipic.

Cari pot dovedi că sunt vărsați în conducerea de cor. vor fi preferiți.

Bergsău 26/III—8/IV. 917.

Ioan Balta m. p.,

Gheorghe Clecan m. p.,

paroh, preș. com. par.

not comp. par.

În conșelegere cu: *Ioan Oprea*, adm. protopopesc.

Poșta redacției.

Candidat năcăjit. Va să zică la primul pas ai ajuns în vergile vieții. Să te bucuri de aceasta. Așa am pățit-o și eu la începutul carierei mele. M'am plâns și eu unui binevoitor al meu, bărbat cu mari experiențe în ale vieții. „Parăți bine, — îmi zise, — că treci acum prin focul curățitor al vieții. Eu n'am avut acel noroc ci am intrat pe perini moi în viață, ca un desmerdat, cu atât mi-a fost apoi amară decepțiunea, când căzui în gura leilor ca ășătorit și nu mai eră „vai de mine” ci — „vai de noi”. Fiat applicabis.

Ți-aduci aminte cum vă spuneam, că aici toți trăesc pentru D-voastră ca manuductori binevoitori, cari toate le îndreaptă din nemărginita iubire părintească ce o are dascălul față de elev, dar va veni vremea când ve-ți intra în viață, unde nu mai e mâna ocrotitoare a dascălului iubitor de elevi, ci mâna aspră a luptătorului pentru existență, care te lovește fără milă unde-i stai în cale, și rigida oficialitate cu formele ei inexorabile.

Nu-i vorba, că doare rana, dar oasele sunt tinere și se vinde ă ușor. Apoi ca cleric lasă în voia lui Dumnezeu soartea ta. Nu totdeauna e bine ce dorește omul. Ce ai pierdut astăzi poate să aducă mâna adevăratul bine pentru Dta. Vorba lui Madach: luptă și crezând te crede.

La scriere nu aglomeră ci concentrează. Aglomerarea e lipsă de gândire disciplinată, concentrarea e disciplina gândirii. Ști cum urgam concentrarea, strîngenta în pedică. De acest principiu e dominată toată lucrarea literară. Vechea îndrumare latină: non multa sed multum.

Nedreptățile inchipuite ori reale să nu te facă nici rebel nici apostat, ci purificat pentru lupta dreaptă a dreptății și a adevărului. Ia-ți dar patul tău și umblă.

Concurs

Pentru primirea elevilor în internatul gr.-or. român din Beiuș pe anul școl. 1917/18 se publică concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Petițiunile de primire, însoțite de: testimoniu școl., extras de botez și atestat medical, — cumcă recurentul este deplin sănătos, toate aceste în original, ori copie autentică de oficiul parohial, — sunt a se adresa rectorului internatului până în 16/29 August 1917.

Taxa anuală de întreținere e de: 850 cor., care sumă se va solvi în 4 rate: la înscriere: 250 cor.; în 15 Noemvrie: 200 cor.; în 1 Februarie 1918: 200 cor. și în 15 Aprilie: 200 cor. Tot la înscriere se va mai solvi o taxă de: 2 cor pentru biblioteca internatului și 1 cor. pentru corespondarea cu părinții.

Taxa de întreținere se va solvi întregă, fără considerare la începutul sau finalul anului școlar. — Reducerea taxei nu se admite sub nici un titlu.

Înainte de primire, părinții au să subscrie o declarațiune, cumcă cunosc și se supun condițiunilor de primire.

Elevii primesc în internat întreținerea întregă: locuință, vîpt, lumină electrică, încălzit, spălat, medic, medicamente, scaldă și instrucțiune.

Fiecare elev intern are să aducă cu sine: 1 saltea (strojac) pentru paie, 2 ciarcafuri de plapomă, 2 perine, 4 fețe de perină, 4 ștergere, 3 serviefe, 6 cămeși de purtat, 3 cămeși de noapte, 6 păr. ismene, 6 păr. ciorapi, 12 batiste, 2 rînduri de vestimente. 1 palton de iarnă, 2 părechi de ghetă, săpun, perie de haine, de dinți, de cap, de ghetă, 1 peaptă deș și unul rar. În albituri să fie cusut cu fir întreg numele.

Acei elevi, cari în decurs de 15 zile, după espirarea termenului pentru solvirea ratelor, nu și-au achitat taxele, vor fi eschiși din internat, iar aceia, cari fără motive acceptabile vor părăsi internatul în decursul anului, vor avea să desdauneze internatul cu câte 10 cor. pentru fiecare lună ce mai este din anul școlar.

Se observă, că vor, avea să petiționeze pentru primire și aceia, cari au fost așezați în internat în anul trecut.

Oradea-mare, la 26 Iulie (8 August) 1917.

Consistorul gr. or. român.

Andrieu Horvath,
președinte-subst.

—□—

3—3

Concurse.

Pentru deplinirea parohiei de cl. I, vacantă din **Boroșineu**, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan: „Biserica și Școala“.

Venitele parohiei sunt:

1. Usufructul unei sesiuni parohiale și a unui intravilan.

2. Birul legal.

3. Stolele legale.

4. Întregirea venitelor dela stat, pentru care parohia nu ia răspundere. Casă parohială nu este; dările publice după beneficiu le va plăti cel ales, care va fi îndatorat a provedea catechizația într'o sală de învățământ dela școala confesională, fără remunerațiune dela parohie.

Doritorii de a reflectă la această parohie pe lângă stricta respectare a dispozițiunilor cuprinse în

§. 33 din reg. pentru parohii, au să dovedească la oficiul protopresbiterial, deodată cu însemnarea dorinței de a-se prezenta poporului; a) că posed cvalificația pretinsă prin concludul Sinodului Eparhial adus sub Nr. 84/910 ff. p. 1 și b) iar *întrucât sunt din alte dieceze*, că au consimțământul Consistorului, respective a Episcopului diecezan, de a reflectă la această parohie.

Sunt poștiți mai departe, ca în termenul concursual, să se prezinte într'o Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică din Boroșineu-Borosjenő, spre a-și arată desteritatea în cele rituale și oratorie.

Petițiile instruate cu documentele de lipsă în sensul indicat mai sus, adresat Comitetului parohial din Boroșineu, au a se înaintă oficiului, protopresbiterial gr. or. român din Boroșineu-Borosjenő în termenul concursual.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu: *I. Georgia*, pprezbiter.

—□—

3—3

Pentru deplinirea parohiei vacantă *din Cermeiu* (Csermő), tractul Ienopolei, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela ziua ce urmează după prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala“.

Emolumintele acestei parohii sunt:

a) Casa parohială de sub Nrul 223 și intravilanul.

b) Usufructul unei sesi parohiale, a faizașului și dreptul de pășune după acest pământ.

c) Stolele legale.

d) Birul legal de câte 30 litre cucuruz sfărmat. Birul să poate achita și cu bani în prețul curent dela 1/14 Noemvrie a fiecărui an.

e) Eventuala întregire a venitelor dela stat.

Alesul va purta sarcinele publice după beneficiul său și va fi obligat ca fără alta remunerație să catehizeze elevii din școala confesională.

Doritorii d'a reflectă la aceasta parohie, pe lângă stricta respectare a dispozițiunilor cuprinse în § 33 din regulamentul pentru parohii, au să dovedească la oficiul protopresbiterial d'odată cu insinuarea dorinței d'a se prezenta poporului:

a) Că posed cvalificația pretinsă prin concludul sinodului eparhial de sub Nrul 84/910. ff. p. 1 fiind *parohia de cl. I.*, și

b) Întrucât sunt din alte dieceze, că au consimțământul conzistorului respective a episcopului diecezan, d'a reflectă la aceasta parohie.

Sunt poștiți mai departe, că în termenul concursual să se prezinte într'o Duminecă sau într'o sârbătoare în sf. biserică din Cermeiu (Csermő) spre aș arată desteritatea în celea rituale și oratorie.

Petițiile instruate cu documentele de lipsă, în sensul indicat mai sus-adresate comitetului parohial din Cermeiu (Csermő) au a se prezintă Ofic. protopresbiterial gr. or. român din Boroșineu (Borosjenő) în termenul concursual.

Din ședința comitetului parohial din Cermeiu (Csermő) ținută la 25 Iunie (8 Iulie) 1917.

Simeon Bulcu m. p.,
ad. par., preș. adhoc.

Simeon Albu m. p.,
notar.

În înțelegere cu: *I. Georgia*, pprezbiter.

—□—

3—3